

RECUNOAȘTEREA ȘI EXECUTAREA SENTINTELOR ARBITRALE STRĂINE ÎN ROMÂNIA

Conf. univ. dr. CARMEN PĂLĂCEAN

Universitatea Titu Maiorescu din București, Facultatea de Drept

Arbitrajul comercial este o modalitate alternativă de soluționare a litigiilor comerciale, prin care persoanele care au capacitatea deplină de exercițiu a drepturilor pot soluționa litigiile patrimoniale, cu excepția acelor care privesc drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție. În baza convenției lor, părțile împuternicesc, în limitele permise de lege, una sau mai multe persoane private să soluționeze un litigiu, înlăturând astfel competența instanțelor judecătorești și aplicabilitatea procedurilor naționale. Arbitrajul este o formă de justiție adaptată în mod special litigiilor dintre comercianți și folosită cu predilecție în mediul oamenilor de afaceri. Putem enumera limitativ două argumente privind preferința pentru o astfel de justiție, în comparație cu justiția statală: conservatorismul justiției statale și un pronunțat grad de imobilism.

Importanța și eficacitatea arbitrajului în relațiile comerciale internaționale au fost recunoscute prin Actul final al Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa semnat la Helsinki la 1 august 1975 care reține că “Arbitrajul este un mijloc corespunzător de a reglementa...rapid și echitabil litigiile care pot să rezulte din tranzacțiile comerciale în domeniul schimburilor de bunuri și de servicii și din contractele de cooperare industrială”, recomandându-se “...organismelor, întreprinderilor și firmelor din țările lor să includă, dacă este cazul, clauze de arbitraj în contractele comerciale și în contractele de cooperare industrială sau în convențiile speciale”. Adunarea Generală a Organizației Naționale Unite recomandă la rândul său, în preambulul de la Rezoluția nr. 31/98 din 15 decembrie 1976, prin care a adoptat Regulamentul de arbitraj elaborat de către Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional, difuzarea și aplicarea sa cât mai largă în lume, recunoscând astfel utilitatea arbitrajului ca metodă de soluționare a litigiilor născute din relațiile comerciale internaționale. La rândul lor, comisiile economice regionale ale Organizației Națiunilor Unite au elaborat regulamente facultative ale arbitrajului ad-hoc.¹

România a aderat/a ratificat în perioada regimului comunist următoarele convenții internaționale având ca obiect de reglementare arbitrajul:

1. Convenția de la New York din 1958 pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine, la care România a aderat prin Decretul nr. 186/1961;
2. Convenția europeană de arbitraj comercial internațional încheiată la Geneva la 21 aprilie 1961 și ratificată de România prin Decretul nr. 281/1963;

¹ A se vedea în acest sens: Octavian Căpățână, *Litigiul arbitral de comerț exterior*, Editura Academiei Române, București, 1987, p. 5 și urm., T. R. Popescu, *Dreptul comerțului internațional*, ediția a 2-a, E.D.P., București, 1983, p. 352 și urm.

3. Convenția de la Washington din 1965 pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane ale altor state, ratificată de România prin Decretul nr. 62/1975;
4. Convenția de la Moscova din 1972 privind soluționarea pe cale arbitrală a litigiilor de drept civil decurgând din raporturile de colaboare economico-științifică, ratificată prin Decretul nr. 565/1973.²

Instituția arbitrajului este consacrată în sistemul nostru de drept în Codul de Procedură Civilă, Cartea a IV-a intitulată *Despre arbitraj*, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 59/1993³.

Cartea a IV (art. 340-370) constituie reglementarea de drept comun a arbitrajului privat. Dispozițiile Cărții a IV-a reglementează arbitrajul în toate formele sale: arbitraj ad-hoc și arbitraj instituțional, arbitraj civil și arbitrajul comercial, arbitrajul intern și arbitrajul internațional, arbitrajul în drept și arbitrajul în echitate.

Reglementările Codului de procedură civilă se completează cu normele Legii camerelor de comerț din România, Legea nr. 335/2007, publicată în Monitorul Oficial nr. 836 din 6 decembrie 2007 și care a abrogat Decretul-lege nr. 139/1990 privind camerele de comerț și industrie din România. Astfel, art. 4 lit. i) din Legea nr. 335/2007 prevede atribuția expresă a camerelor de comerț județene de a organiza activitatea de soluționare a litigiilor comerciale și civile prin mediere și arbitraj ad-hoc și instituționalizat.

Mai trebuie să amintim că, principalele instituții cu atribuții în organizarea arbitrajului comercial în România sunt curțile de arbitraj de pe lângă camerele de comerț și industrie județene, precum și Curtea de Arbitraj Comercial Internațional (C.A.B.) de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României (C.C.I.R.).

Legislația actuală din România în materie de arbitraj a suferit influențele Legii-model UNCITRAL⁴ din 21 iunie 1985 asupra arbitrajului comercial internațional și care a fost adoptată de către Adunarea Generală a ONU, în temeiul Rezoluției din 11 decembrie 1985, care o recomandă statelor membre ale ONU.

Dispozițiile art. 340 din Codul de Procedură Civilă prevăd următoarele: „Persoanele care au capacitatea deplină de exercițiu al drepturilor pot conveni să soluționeze pe calea arbitrajului litigiile patrimoniale dintre ele, în afară de acelea care privesc drepturi asupra cărora legea nu permite a se face tranzacție”⁵, iar dispozițiile art. 360 alin. (1) din același cod, că: „Tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, ținând seama când este cazul și de uzanțele comerciale”⁶. Astfel, convenția încheiată de părți stă la baza organizării și desfășurării arbitrajului [art. 341 alin. (1) din Codul de Procedură Civilă].

² A se vedea în acest sens: Viorel Roș, *Arbitrajul comercial internațional*, Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 2000, p. 49.

³ Legea nr. 59/1993 pentru modificarea Codului de procedură civilă, a Codului familiei, a Legii contenciosului administrativ nr. 29/1990 și a Legii nr. 94/1992 privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 177 din 26 iulie 1993.

⁴ Legea-model UNCITRAL din 21 iunie 1985 a fost adoptată de către Adunarea Generală a ONU, în temeiul Rezoluției din 11 decembrie 1985, care o recomandă statelor membre ale O.N.U.

⁵ Art. 340 din Cartea a IV-a Despre Arbitraj, Cap. I Dispoziții generale din Codul de Procedură Civilă.

⁶ Art. 360 (1) din Cartea a IV-a Despre Arbitraj, Cap. VII Hotărârea arbitrală din Codul de Procedură Civilă.

Prin convenția arbitrală, arbitrajul poate fi încredințat uneia sau mai multor persoane, investite de părți, care în conformitate cu acea convenție pot să judece litigiul supus arbitrajului și să pronunțe o hotărâre definitivă și obligatorie. Convenția de arbitraj exprimă voința părților de a se adresa arbitrajului pentru soluționarea litigiilor dintre ele (art. 340, 341 din Codul de Procedură Civilă).

Convenția arbitrală poate fi exprimată sub forma unei *clauze în contract* (clauza compromisorie) sau în forma unui *acord separat* (compromisul), fiind obligatorie forma scrisă. Părțile pot de asemenea stipula în această clauză numărul arbitrilor și locul desfășurării arbitrajului. În cazul arbitrajului internațional, ele mai pot stipula și limba utilizată în dezbateri și în înscrisurile depuse, precum și legea aplicabilă fondului litigiului.

Referitor la arbitrajul comercial internațional, mai trebuie precizat că acesta prezintă mai multe forme jurisdicționale, și anume: arbitrajul ad-hoc sau ocazional, arbitrajul instituțional sau instituționalizat, arbitrajul în drept (sau *de iure*) și arbitrajul în echitate (sau *ex aequo et bono*).

Arbitrajul ad-hoc este considerat ca modalitatea originară, tradițională a arbitrajului, fiind organizat la inițiativa părților, în vederea soluționării unui anumit litigiu. Existența sa ia sfârșit odată cu pronunțarea hotărârii arbitrale ori cu expirarea termenului în care trebuia pronunțată hotărârea arbitrală.

Arbitrajul instituțional (sau instituționalizat) este o formă a arbitrajului de comerț internațional a cărei existență nu depinde de durata unui anumit litigiu, presupune exercitarea atribuțiilor jurisdicționale în mod neîntrerupt, fiind organizat într-un cadru instituționalizat prin lege și având caracter de permanență și continuitate. Numeroasele avantaje prezentate de arbitrajul instituționalizat duc la o anumită preferință a părților pentru această formă de arbitraj, comparativ cu arbitrajul ad-hoc.

În arbitrajul în drept, hotărârea arbitrală trebuie să cuprindă motivele de drept pe care se întemeiază soluția. Temeiurile de drept indicate de art. 360 alin. (1) din Codul de procedură civilă sunt: contractul principal, normele de drept aplicabile și, atunci când este cazul, uzanțele comerciale.

Referitor la ultima formă jurisdicțională și anume arbitrajul în echitate, caracteristic acestuia este faptul că se realizează după principiile de echitate, și nu după normele de drept.

Arbitrajul în echitate nu înseamnă o simplă tranzacție sau o conciliere a pretențiilor ridicate de către părți. Arbitrii în echitate judecă după norme și principii susceptibile de a fi aplicate în orice situație similară, fiind atașați unui concept propriu de echitate. Arbitrajul în echitate nu poate fi decât juridic, întrucât voința părților exprimată în convenția de arbitraj este autorizată de lege.

Litigiul arbitral ia sfârșit printr-o hotărâre arbitrală. Este actul cel mai important din procedura arbitrală întrucât realizează însuși scopul arbitrajului, acela de a soluționa litigiul prin pronunțarea unei hotărâri care este asimilată, în condițiile legii,

cu hotărârea judecătorească. Fără această asimilare, arbitrajul ar fi lipsit de eficacitate, mai mult și-ar pierde rațiunea existenței sale⁷.

Dispozițiile art. 360 din Codul de Procedură Civilă stabilesc faptul că tribunalul arbitral soluționează litigiul în temeiul contractului principal și al normelor de drept aplicabile, ținând seama când este cazul și de uzanțele comerciale.

Pe baza acordului expres al părților, tribunalul arbitral poate soluționa litigiul în echitate.

În toate cazurile, pronunțarea trebuie să fie precedată de deliberarea în secret, cu participarea tuturor arbitrilor în persoană, consemnându-se în hotărâre această participare.

Pronunțarea poate fi amânată cu cel mult 21 de zile, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului.

Conform art. 361 din Codul de Procedură Civilă, hotărârea arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă:

- Componenta nominală a tribunalului arbitral, locul și data pronunțării hotărârii;
- Numele părților, domiciliul sau reședința lor sau, după caz, denumirea și sediul, numele reprezentanților părților, precum și al celorlalte persoane care au participat la dezbaterile litigiului;
- Menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;
- Obiectul litigiului și susținerile pe scurt ale părților;
- Motivele de fapt și de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, motivele care sub acest aspect întemeiază soluția;
- Dispozitivul;
- Semnăturile tuturor arbitrilor, sub rezerva art.360².

Dispozițiile art. 73(1) din Regulile de procedură ale Curții de Arbitraj Comercial Internațional stabilesc următoarele:

- Procedura arbitrală ia sfârșit prin pronunțarea unei hotărâri arbitrale, denumită sentință arbitrală;
- Dacă pârâtul recunoaște o parte din pretențiile reclamantului, tribunalul arbitral, la cererea acestuia, va da o sentință parțială în măsura recunoașterii;
- Dacă reclamantul renunță la arbitrare sau la însuși dreptul pretins, mai înainte de constituirea tribunalului arbitral, procedura arbitrală se încheie printr-o încheiere a Președintelui Curții de Arbitraj în urma întocmirii unui referat de către asistentul arbitral șef.

Deliberarea și adoptarea sentinței de către tribunalul arbitral au loc în ședință secretă, cu participarea tuturor membrilor săi.

Pronunțarea hotărârii poate fi amânată cu cel mult 15 zile, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului prevăzut pentru soluționarea litigiului.

⁷ A se vedea în acest sens, Giorgiana Dănăilă, *Procedura arbitrală în litigiile comerciale interne*, Editura Universul Juridic, București, 2006, p. 277.

Dacă în cadrul deliberării și mai înainte de pronunțarea hotărârii, tribunalul arbitral consideră că sunt necesare noi lămuriri, va pronunța o încheiere și litigiul va fi repus pe rol în vederea unor dezbateri suplimentare, stabilindu-se un nou termen de arbitrare, cu citarea părților, sub condiția încadrării în termenul arbitrajului stabilit pentru respectivul litigiu.

Conform art. 79 (1) din Reguli, sentința arbitrală se redactează în scris și trebuie să cuprindă:

- Componența nominală a tribunalului arbitral, numele asistentului arbitral, locul și data pronunțării hotărârii;
- Numele părților, domiciliul sau reședința ori, după caz, denumirea și sediul, precum și numele reprezentanților legali ai părților și ale celorlalte persoane care au participat la dezbaterile litigiului;
- Menționarea convenției arbitrale în temeiul căreia s-a procedat la arbitraj;
- Obiectul litigiului și susținerile pe scurt ale părților;
- Motivele de fapt și de drept ale hotărârii, iar în cazul arbitrajului în echitate, rațiunea care a fundamentat soluția;
- Dispozitivul;
- Semnăturile tuturor arbitrilor, precum și semnătura asistentului arbitral, sub rezerva art. 76 și a alin. 2 și 3.

Reglementările alin.(2) stabilesc următoarele: dacă unul dintre arbitri este împiedicat să semneze hotărârea, se va face mențiune despre cauza împiedicării, cu confirmarea, sub semnătură, a supraarbitrului, iar în cazul împiedicării supraarbitrului, sub semnătura Președintelui Curții de Arbitraj sau în lipsa acestuia a prim-vicepreședintelui Curții.

Iar conform dispozițiilor alin. (3), în cazul în care asistentul arbitral este în imposibilitate să semneze, hotărârea va fi semnată de asistentul arbitral șef sau de înlocuitorul acestuia, făcându-se mențiune despre cauza care a împiedicat pe asistentul arbitral să semneze hotărârea.

Mai mult, art. 85 din aceleași Reguli stabilește că, sentința arbitrală va fi redactată și semnată în cel mult o lună de la data pronunțării ei. Pentru rațiuni bine întemeiate Președintele Curții de Arbitraj Comercial Internațional poate prelungi acest termen cu cel mult 30 de zile.

Potrivit art. 363 alin. (3) din Codul de Procedură Civilă, hotărârea arbitrală comunicată părților are efectele unei hotărâri judecătorești definitive. Art. 367 din același cod, precizează că o asemenea hotărâre este obligatorie și se aduce la îndeplinire de bunăvoie de către partea împotriva căreia s-a pronunțat, de îndată sau în termenul arătat în hotărâre.

Dispozițiile art. 370 din același cod stabilesc că, prin hotărâre arbitrală străină se înțelege o hotărâre dată pe teritoriul unui stat străin sau care nu este considerată ca hotărâre națională în România.

Hotărârile arbitrale străine pot fi recunoscute în România, spre a putea beneficia de puterea lucrului judecat, prin aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. 167-172 din Legea nr. 105 din 22 septembrie 1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat.

Hotărârile arbitrale străine, care nu sunt aduse la îndeplinire de bunăvoie de către cei obligați a le executa, pot fi puse în executare silită pe teritoriul României, prin aplicarea în mod corespunzător a prevederilor art. 173-177 din Legea 105/1992.

Hotărârile arbitrale străine, pronunțate de către un tribunal arbitral competent, au forță probantă în fața instanțelor din România cu privire la situațiile de fapt pe care le constată.

Legea nr. 105/1992 se aplică în măsura în care Convențiile internaționale la care România este parte nu prevăd altfel. Convenția de la New York privind recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine din 1958, la care România a aderat în 1961, conține reguli distincte pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine.

Conform articolului 10 din Legea 105/1992, dispozițiile acestei legi sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte nu stabilesc o altă reglementare. Astfel, Convenția de la New York este principala sursă de reglementare, în vreme ce Legea nr. 105/1992 se aplică numai în subsidiar, guvernând aspecte reglementate parțial sau omise de Convenție. Pe de altă parte, în virtutea articolului VII (1) din Convenție, Legea nr. 105/1992 poate înlocui prevederile Convenției, devenind astfel principala sursă de reglementare. Convenția poate fi folosită pentru recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale pronunțate pe teritoriul statelor necontractante, pe bază de reciprocitate. Când nu există un acord de reciprocitate, urmând silogismul de mai sus, procedura de exequatur se va desfășura în exclusivitate potrivit Legii nr. 105/1992⁸.

Convenția de la New York introduce un singur set de condiții pe care cererile de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine trebuie să le îndeplinească, stabilind în același timp condiții similare pentru refuzul de a încuviința cererile de recunoaștere și executare. Legea nr. 105/1992 introduce două proceduri separate, una pentru recunoaștere și alta pentru executarea hotărârilor arbitrale străine.

Conform articolului IV (1) din Convenția de la New York, pentru a obține recunoașterea și executarea arătată în articolul precedent, partea care cere recunoașterea și executarea trebuie să prezinte odată cu cererea:

- Originalul sentinței autentificat în mod cuvenit, sau o copie a acestui original întrunind condițiile cerute pentru autenticitatea sa;
- Originalul convenției arătate în articolul II sau o copie întrunind condițiile cerute pentru autenticitatea sa.

⁸ A se vedea în acest sens : Irina A Pongracz, Ileana M. Smeureanu, *Itinerariul procesului de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine în România* în Revista Română de Arbitraj nr. 3 (2) /aprilie-iunie 2009, Editura Rentrop & Straton, București, 2009, p. 23.

Aliniatul (2) stabilește că, dacă sentința sau convenția nu este redactată într-o limbă originală a țării în care sentința este invocată, partea care cere recunoașterea și executarea sentinței are obligația să traducă aceste înscrisuri în limba respectivă. Traducerea va trebui să fie certificată de un traducător oficial, sau de un traducător cu jurământ, ori de un agent diplomatic sau consular.

Conform art. V (1) recunoașterea și executarea sentinței nu vor putea fi refuzate, la cererea părții contra căreia ea este invocată, decât dacă aceasta face dovada în fața autorității competente a țării unde recunoașterea și executarea sunt cerute:

- Că părțile la convenția amintită în articolului II erau, în virtutea legii aplicabile lor, lovite de o incapacitate sau că convenția menționată nu este valabilă în virtutea legii căreia părțile au subordonat-o sau în lipsa unor indicații în acest sens, în virtutea legii țării în care sentința a fost dată; sau
- Că partea împotriva căreia este invocată sentința nu a fost informată în mod convenit despre desemnarea arbitrilor sau despre procedura de arbitraj, sau că i-a fost imposibil, pentru un alt motiv, să-și pună în valoare mijloacele sale de apărare; sau
- Că sentința menționată se referă la un diferend menționat în compromis, sau care nu intră în prevederile clauzei compromisorii sau că ele conțin hotărâri care depășesc prevederile compromisului, sau ale clauzei compromisorii; totuși, dacă dispozițiile sentinței care au legătură cu problemele supuse arbitrajului pot fi disjuncte de cele care au legătură cu probleme care nu sunt supuse arbitrajului, primele pot fi recunoscute și executate; sau
- Că constituirea tribunalului arbitral sau procedura de arbitraj nu a fost conformă cu convenția părților sau, în lipsă de convenție, că ea nu a fost conformă cu legea țării în care a avut loc arbitrajul; sau
- Că sentința nu a devenit încă obligatorie pentru părți sau a fost anulată sau suspendată de o autoritate competentă a țării în care, sau după legea căreia, a fost dată sentința.

Conform alin. (2), recunoașterea și executarea unei sentințe arbitrale vor putea fi, deasemenea, refuzate dacă autoritatea competentă a țării în care recunoașterea și executarea constată:

- Că în conformitate cu legea acestei țări obiectul diferendului nu este susceptibil a fi reglementat pe calea arbitrajului; sau
- Că recunoașterea sau executarea sentinței ar fi contrară ordinei publice a acestei țări.

Potrivit prevederilor Legii nr. 105/1992, termenul de hotărâri străine se referă la actele de jurisdicție ale instanțelor judecătorești, notariatelor sau oricăror autorități competente dintr-un alt stat. Hotărârile străine sunt recunoscute de plin drept în România, dacă se referă la statutul civil al cetățenilor statului unde au fost pronunțate

sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți.

Dispozițiile art. 167 stabilesc că, hotărârile referitoare la alte procese decât cele arătate în art. 166 pot fi recunoscute în România, spre a beneficia de puterea lucrului judecat, dacă sunt îndeplinite cumulativ următoarele condiții:

- Hotărârea este definitivă, potrivit legii statului unde a fost pronunțată;
- Instanța care a pronunțat-o a avut, potrivit legii menționate, competența să judece procesul;
- Există reciprocitate în ce privește efectele hotărârilor străine între România și în statul instanței care a pronunțat hotărârea.

Dacă hotărârea a fost pronunțată în lipsa părții care a pierdut procesul, trebuie să se constate, de asemenea, că i-a fost înmănată în timp util citația pentru termenul de dezbateri în fond, cât și actul de sesizare a instanței și că i s-a dat posibilitatea de a se apăra și de a exercita calea de atac împotriva hotărârii. Caracterul nedefinitiv al hotărârii străine, decurgând din omisiunea citării persoanei care nu a participat la proces în fața instanței străine, poate fi invocat numai de către acea persoană.

Potrivit prevederilor art. 168 din Legea nr. 105/1992 recunoașterea hotărârii străine poate fi refuzată în unul dintre următoarele cazuri:

- Hotărârea este rezultatul unei fraude comise în procedura urmată în străinătate;
- Hotărârea încalcă ordinea publică de drept internațional privat român; constituie un asemenea temei de refuz al recunoașterii încălcarea dispozițiilor art. 151 privitoare la competența exclusivă a jurisdicției române;
- Procesul a fost soluționat între aceleași părți printr-o hotărâre, chiar nedefinitivă, a instanțelor române sau se află în curs de judecare în fața acestora la data sesizării instanței străine.

Recunoașterea nu poate fi refuzată pentru singurul motiv că instanța care a pronunțat hotărârea străină a aplicat o altă lege decât cea determinată de dreptul internațional privat român, afară numai dacă procesul privește starea civilă și capacitatea unui cetățean român, iar soluția adoptată diferă de cea la care s-ar fi ajuns potrivit legii române.

Sub rezerva verificării condițiilor prevăzute de art. 167 și 168, instanța română nu poate proceda la examinarea în fond a hotărârii străine și nici la modificarea ei.

Cererea de recunoaștere se soluționează pe cale principală de tribunalul în circumscripția căruia își are domiciliul sau sediul cel care a refuzat recunoașterea hotărârii străine. Cererea de recunoaștere poate fi, de asemenea, soluționată pe cale incidentă, de către instanța sesizată cu un proces având un alt obiect, în cadrul căruia se poate ridica excepția puterii lucrului judecat, întemeiată pe hotărârea străină.

Conform dispozițiilor art. 171 din Legea nr. 105/1992, cererea de recunoaștere a hotărârii străine se întocmește potrivit cerințelor prevăzute de legea procedurală română și va fi însoțită de următoarele acte:

- Copia hotărârii străine;
- Dovada caracterului definitiv al acesteia;
- Copia dovezii de înmânare a citației și actului de sesizare, comunicate părții care a fost lipsă în instanța străină sau orice alt act oficial care să ateste că citația și actul de sesizare au fost cunoscute, în timp util, de către partea împotriva căreia s-a luat hotărârea;
- Orice alt act, de natură să probeze, în completare, că hotărârea străină îndeplinește celelalte condiții prevăzute de art. 167.

Actele prevăzute în alin. (1) vor fi însoțite de traduceri autorizate și vor fi supralegalizate, cu respectarea dispozițiilor art. 162. Supralegalizarea nu se cere în cazul în care părțile sunt de acord cu depunerea de copii certificate pentru conformitate.

Cererea de recunoaștere a hotărârii străine se soluționează pe cale principală prin hotărâre, iar pe cale incidentă prin încheiere interlocutorie, în ambele cazuri după citarea partilor. Cererea poate fi soluționată fără citarea părților dacă, din hotărârea străină, rezultă că pârâtul a fost de acord cu admiterea acțiunii.

Hotărârile străine, care nu sunt aduse la îndeplinire, de bunăvoie de către cei obligați a le executa, pot fi puse în executare pe teritoriul României, pe baza încuviințării date, la cererea persoanei interesate, de către tribunalul județean în circumscripția căruia urmează să se efectueze executarea. Hotărârile străine prin care s-au luat măsuri asiguratorii și cele date cu executarea provizorie nu pot fi puse în executare pe teritoriul României.

Executarea hotărârii străine se încuviințează cu respectarea condițiilor prevăzute de art. 167, cât și a celor ce urmează:

- Hotărârea este executorie potrivit legii instanței care a pronunțat-o;
- Dreptul de a cere executarea silită nu este prescris potrivit legii române.
Dispozițiile art. 168 și 169 sunt aplicabile în mod corespunzător și cererii de încuviințare a executării.

Cererea de încuviințare a executării, întocmită în condițiile prevăzute de art. 171, va fi însoțită și de dovada caracterului executor al hotărârii străine, eliberată de instanța care a pronunțat-o; aceasta se soluționează prin hotărâre, după citarea părților. În cazul în care hotărârea străină conține soluții asupra mai multor capete de cerere, care sunt dissociabile, încuviințarea poate fi acordată separat. Pe baza hotărârii definitive de încuviințare a executării se emite titlul executoriu, în condițiile legii române, menționându-se în titlu și hotărârea de încuviințare. Hotărârea străină, dată

de către o instanță competentă, are forța probantă în fața instanțelor române cu privire la situațiile de fapt pe care le constată.

Articolul 181 din Legea nr. 105/1992 stabilește că, dispozițiile art. 167-178 privind recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești străine se aplică, în mod corespunzător, și sentințelor arbitrale străine.

Concluzii

Deși România a aderat la Convenția de la New-York privind recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale străine în anul 1961, Convenția se aplică în România într-o măsură limitată. Instanțele de judecată din România recurg în mod constant la aplicarea legii române în detrimentul Convenției de la New-York. Explicația are la bază dispozițiile articolului VII (1) din Convenție, articol interpretat în sensul de a permite în anumite circumstanțe aplicarea legii statului în care se urmăresc recunoașterea și executarea sentințelor arbitrale străine. În această situație, instanțele judecătorești române continuă să aplice prevederile și dispozițiile Legii nr. 105/1992, în detrimentul Convenției.

Bibliografie:

1. *Macovei, I., Dreptul comerțului internațional*, vol. II, Editura C.H. Beck, București, 2009;
2. *Dănăilă G., Procedura arbitrală în litigiile comerciale interne*, Editura Universul Juridic, București, 2006;
3. *Roș, V., Arbitrajul comercial internațional*, Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, București, 2000;

4. *Costin, M.N., Deleanu, S., Dreptul comerțului internațional*, vol. I, Partea generală, Editura Lumina Lex, București, 1994;
5. *Căpățână, O., Litigiul arbitral de comerț exterior*, Ed. Academiei Române, București, 1987;
6. *Popescu, T. R., Dreptul comerțului internațional*, ed. A 2-a, E.D.P., București, 1983;
7. *Pongracz A. I., Smeureanu M. I., Itinerariul procesului de recunoaștere și executare a hotărârilor arbitrale străine în România* în *Revista Română de Arbitraj* nr. 3 (2) /aprilie-iunie 2009, Editura Rentrop & Straton, București, 2009.